

Здраво, драги, незнани вршњаче, Пишем ти јер желим да вјерујем да постоји неко ко ће ме разумјети. Знаш, осјећам се прилично усамљено и никако да нађем саговорника. Не бој се, нисам ја нека препотентна, препаметна тинејџерка, само никако да лијепо попричам са неким о својој преокупацији – култури. Није да нисам покушавала, јесам заиста - и са одраслима и са вршњацима, али авај, боље рећи ух, покушаји су неславно завршили. Одрасли сувише теоретишу, дефинишу и паметују, клинци презриво одврате Не смарај! и наставе да кљуцкају по својим телефонима. Да ли сам ја нека ендемична врста, Панчићева оморика, човјечија рибица, тако нешто? Тебе молим да ме не проглашаваш уврнутом чим до тебе стигну ове ријечи, већ да истрајеш и дочиташ их до краја. Па шта је то за мене култура? Не желим ти понављати учене дефиниције, нити говорити о латинском поријеклу њеног имена. Извини, Википедију, извините, уџбеници, културолози, антрополози... Цијеним вас, али дозволите да незнанцу изнесем своје лично доживљавање, усклађено са мојих петнаест година. То је једна од ријечи којом су нам уши понекад презасићене, а уста пуна, и то у најразличитијим контекстима. Али да ли је њено стварно присуство директно пропорционално употреби ријечи? Има ли је заиста око мене, макар у траговима? И у каквим се све обличјима може појавити? Јасно ми је да се многе ријечи користе на различите начине, моја професорица српског каже да је њихово значење у поезији као луковица (скинеш ли један слој, откриваш неки други и још много њих), да пјесници умију да натјерају ријечи да заплешу и забрује у своду. И то умијеће је култура, али сама та ријеч, иако семантички тако богата, није метафора у лирици и за њено шарено значењско рухо треба да важе другачија објашњења. Прво, она нема своје године, све године човјекове су њене. Од Рањеног бизона до Гернике, од Гилгамеша до орвеловске визије... Друго, она је сплав у набујалим водама и обала. Свјетилка високо подигнута у тами. Дакле, она је пратиља и спасилац, гутач свега што је стихијско, агресивно, рушилачко, неплеменито, сирово, нехумано... Чврсто је повезана са стварањем, и то у веома широком смислу ријечи. Створити умјетничко дјело, научну теорију, складне грађевине, елегантне мостове, љупке паркове – то је култура. Она је и стварање добрих односа, успјешне комуникације, пријатног мјеста за живот, заштитничког и здравог односа према природи... Она је његовање традиције, изворности, љубав према сопственом роду и језику, познавање своје прошлости... Али она је и познавање и признавање других и другачијих; на примјер, страних језика, обичаја, погледа на свијет... Не подноси мржњу, искључивост и ароганцију. Култура је образовање. И Пупин, и Тесла, и Андрић и Црњански... Она је и спорт и навијање, али никако острашћено урлање на стадионима. Објединитељка култура спаја мој род, ма како расијан по свијету био, ма какве границе сјекле његово ткиво. Тако она постаје наш југ, сјевер, исток и запад; наше јуче, данас и сутра. Никакве међе не могу наудити нашој заједничкој пјесми. Вјери, култури, језику и обичајима не можемо поставити административне границе. Она црвена линија на карти се брише пред овим именицама. А све појединачне културе чине велико Сазвучје Културе Човјека. Драгоцјени незнанче, морам да признам да ми се чини да ме све више окружује оно што је супротно садржају мог писма: неписменост, необразованост, нетрпељивост према различитостима, неукус... Једноставно ријечца не лијепи се испред свега што је племенито, лијепо и добро... Имаш ли ти такав утисак – док си на часу, на улици, у продавници; док читаш полуписмене коментаре „паметњаковића“ на фејсу и другим друштвеним мрежама? Обузме ли те таква стрепња у готово празној позоришној сали или на концерту? Спопадне ли те страх од поменутог урлања на стадиону? Зацрвениш

ШТА ЗА МЕНЕ ЗНАЧИ КУЛТУРА

Написао Administrator

петак, 15 фебруар 2019 10:25 - Последње ажурирано петак, 15 фебруар 2019 14:27

ли се кад схватиш да је данас срамота прочитати коју књигу више од обавезне лектире? А понекад је и то срамно. Може ли једна мала тинејџерка покренути неке промјене? Попут кругова око каменчића баченог у воду. Драги, незнани вршњаче, ако си прочитао моје ријечи, ако ме не доживљаваш као уврнуту, ендемичну врсту, размисли да ли има смисла ово што пишем. Размишљаш ли можда и сам о сличним стварима? Мислиш ли да је стихија сувише набујала? Хоће ли нас спасити наш сплав, наша Нојева барка? Ако те дотакне моје писмо, пронађи ме некако, на примјер, објави свој став и одговор на друштвеним мрежама. Оне не морају да постоје само ради детаљног информисања јавности о томе шта смо доручковали, гдје смо се чекирали, како је слadak наш кућни љубимац, како се на селфију виде сати и сати проведени у теретани... Учинимо да друштвене мреже раде за нас. Помозимо и на тај начин и на све друге начине, које ћемо заједно смислити, култури да преживи и исцијели нас. „Ја чекам.“ Романа